

Belvárosi Harangszó

A SARKAD-BELVÁROSI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG IDŐSZAKOSAN MEGJELENŐ LAPJA

XI. évfolyam 5. szám

2024. október

Kedves Olvasó!

Az ősz a gyümölcstermés időszaka. Ám ahogy telik az idő egyre jobban nem csak ez a folyamat figyelhető meg a természetben, hanem belevegyül valami az elmúlásból is az őszi táj nagy egészébe. Bár szép a sok színes fával és bokorral megrakott vidék, mégis van benne valami fájdalmas, melankolikus, megrázó. Az ősz épp ezért elindít bennünk, emberekben valami aktivitást, egyfajta mozgást, amely az elmúlással ellentétes irányba visz.

Ha végigtekintünk az újkönyér óta eltelt időszakon gyülekezetünkben, akkor ezt az aktivitást figyelhettük meg. Hiszen rengeteg programon, eseményen vettünk részt, különösen a nőszövetség tagjai. Ám a gyülekezetünk is programok sorát valósította meg. Teremtésvédelmi nap, teremtés hete, folytatódtak az ifjúsági alkalmak és a férfikör is. Itt voltak és vannak az intézményünkhöz köthető alkalmak, foglalkozások, szakkörök, vagy az idén is tőlünk induló Alzheimer világnapi séta.

Ezek a tevékenységek is azt mutatják, hogy mi, emberek, ahogy minden ezen a földön, életre lettünk teremtve. Élni akarunk, és ehhez érezzük, több kell, mint pusztán levegőt venni és táplálkozni. Különösen annak, aki többre vágyik, mint vegetálni. Minden gondolkodó ember a földön legbelül érzi, hogy az életnek többnek kell lennie, mint pusztán az a néhány év, amely kinek-kinek adatik. S a fentebb említett programok, rendezvények is ezt hivatottak munkálni.

Abban az esetben, amikor gyerekeknek vagy felnőtteknek beszélünk természetvédelemről, akkor nemcsak úgy általánosságban teszünk említést környezetünkről, hanem azt mondjuk, hogy mindezt valaki megteremtette, és nekünk ajándékba adta. Így már egészen másként tekintünk rá. Nemcsak nagy feladatot látunk, vagy hogy mennyire nem boldogulunk vele, hanem látjuk Isten munkáját, és azt, hogy épp ezért nem vagyunk egyedül, nem magunknak kell megoldani a világ megszabadításának nagy kérdését.

Hatalmas üzenet az idei teremtés heti program címe: *A remény zsengei*. Isten ezt akarja elültetni a szívünkben. Azt a reménységet, amely nem a negatívumokkal terhelt múltra és a belőle fakadó nehéz jelenre tekint, hanem bizakodással figyeli a jövőt, és abban felfedezi Isten gondviselő szeretetét. Jézus munkáját, amely véghezvitte a szabadulást. Ez ad új erőt az embernek, hogy tovább dolgozzon a környezetéért, ezért a bolygóért.

Mindezt azért tesszük, mert hisszük, hogy az élet több és hatalmasabb, mint a halál. Hisszük, hogy az utolsó csata eldőlt, és ha Istenbe kapaszkodunk, Hozzá ragaszkodunk, akkor számunkra sem kérdés, mi vár a jövőben. Maga az élet, az igazi, az el nem múló, a teljes és egész. Az az élet, amelyet Isten kezdetektől szánt nekünk, amely életet mindannyiunk számára biztosít.

Az Ő világa nem az elmúlás szép, de szomorú tere, hanem a kegyelem, a győztes reménység megvalósult hazája. Ennek tudatában érdemes élni, és így kell tevékenykedni. Az ember sokkal többre képes, ha látja értelmét annak, amit tesz, és látja értékét munkájának. Hisszük, hogy mindaz a magvetés, amelyet őszele is elvégzünk mint gyülekezet, akár gyermekek, akár felnőttek szívében, minden ige, minden jó tett, melyekkel másoknak adunk, a remény zsengejeként szárba fog szökkeni, és teremni fog, akár százannyit is.

Abban a világban, amelyet körülölel a közöny, amelyben annyi minden nem az élet megtartásáról, hanem elherdálásáról, eltékozlásáról szól, amely világban ember, embernek farkasává vált, és amely világból azt olvassuk ki, hogy ha így halad, akkor mindennek vége, az Isten egészen másról beszél. Jézus, bár életét áldozta értünk, mégsem a halál erejét mutatta meg ezzel, hanem az élet győzelmét. Megmutatta, hogy Istennek semmi sem lehetetlen, és bármi is történjen, Ő nem hagyja magára az embert. Mi ezt az üzenetet képviseljük a világban, legyen az egy találkozó, konferencia, díjátadó vagy istentisztelet. Az új bort, ahogy Jézus mondja nem lehet, csak új tömlőbe tölteni. Így a reménység zsengeje is csak a jó talajban képes megfoganni és növekedni. Legyen ez az ősz a belső, lélek szerinti gyümölcstermés időszaka!

(Koncz Zsolt lp.)

A remény
zsengei

Templomba hív a harang!

„A fáraó leánya így felelt: Eredj! A leány elment, és a gyermek anyját hívta oda. Vidd magaddal ezt a gyermeket – mondta neki a fáraó leánya –, és szoptasd őt helyettem, én pedig megadom jutalmadat! Az asszony magához vette a gyermeket, és szoptatta. Amikor a gyermek nagyobb lett, elvitte a fáraó leányához, aki a fiává fogadta. Mózesnek nevezte el, mert ezt mondta: A vízből húztam ki. ... A fáraó is meghallotta ezt a dolgot, és halálra kerestette Mózeset. De Mózes elmenekült a fáraó elől. Midjén földjén állapodott meg, és leült ott egy kútnál.” (1Mózes 2,8–10.15)

„Megjönnek majd, és ujjonganak Sion magaslatán, élvezik az ÚRtól kapott javakat: a gabonát, a mustot és az olajat, a juhokat és a marhákat. Olyan lesz a lelkük, mint az öntözött kert, és nem hervadoznak többé. Akkor örömtáncot jár a szűz, örülnek az ifjak a vénekkel együtt. Gyászukat örömmé fordítom, megvigasztalom őket, örömet szerzek nekik a kiállott szenvedés után.” (Jeremiás könyve 31,12–13)

Kedves Testvéreim!

Kert. Akik ma itt vagyunk, sokat jelent ez az egyetlen szó. Nekünk van / volt kertünk. Tudjuk, mit jelent a kertben élni, ott dolgozni, művelni azt. S ezen az ünnepi órán azért vagyunk együtt, hogy megköszönjük az Istennek mindazt, amit nekünk adott a kert termése által. Református hagyományunk szerint ez az újbori hálaadás, mely magában foglal mindenféle gyümölcs- és zöldségtermést, nem csak a szőlőét, és azok betakarítását.

Kert. Mennyi fáradság, töredelem, aggodalom lengi körül ezt a szót már tavasztól kezdve. Sőt! Már most azon gondolkodunk, hogy a betakarítás után következik a pihentetés, szántás, ásás vagy nyakazás, metszés, de még ott a trágyázás is, mely szintén elengedhetetlen.

A kert a teremtés része. Ott van ez első lépéseknél, hiszen az Úristennek ez az első dolga, miután minden feltételt létrehozott: van már föld, víz, eső és ember is. És akkor, alkot egy kertet, egy csodálatos otthont, és oda helyezi a legdrágábbat, akinek a saját lelkéből adott, akit képére és hasonlatosságára formált: az embert. Micsoda szeretet és gondoskodás. Tökéletesség. – Mi is így várjuk az újszülöttet. Elkészítjük az ő kis helyét. Mindent megadunk, odakészítünk, hogy legyen hová tenni a kisdedet.

A kert maga az otthon és az otthonosság egyben. Ez az Éden, a paradicsomi hely és állapot. Ősi otthonunk, ahová visszavágyunk, mert saját önhittségünkben kizártuk magunkat onnan. S ezt a kertet akarjuk azóta is megépíteni / létrehozni magunknak. Majd mi is megcsináljuk! – kicsit úgy, mint Bábel tornyánál. A kertbe és a kert után való vágyódásunk azonban nem bűn, hanem épp azt mutatja ösztönösen, vagyis a teremtési rendünkből adódóan tudjuk, hol jó, hol lenne jó nekünk. A kert ugyanakkor nem a lustálkodás, a tohonyaság helye. Mit is mondott az Úristen: odahelyezte teremtményét, hogy művelje és őrizze azt, hogy gondozza és gondoskodjon kertjéről. Íme, az már az övé. Öröm és feladat egyben.

Ha valaki vesz, vagy még inkább kap egy házat, micsoda boldogság. Ott van egy ifjú pár: fiatal férj és feleség, s a szüleik megtehetik, hogy adnak nekik egy házat. Ez egyszerre öröm, hála és felelősség. Ez az enyém, én óvom, gondozom, csinosítom, igazítom, hogy szép, rendezett, kívül-belül szerető, meleg otthonná váljon. Felpozsdu! az ember lelke, szíve, gondolata: mit és hogyan csináljon. Lelkes és lelkesül.

S ez tényleg így van. Isten Lelkéből adott nekünk. Persze, jól elrontottuk ezt az egészet... De a kert, az bennünk maradt. Vágyódunk utána. Létrehozzuk, megépítjük: egész kicsibe és nagyba is. S a kertben való lét, az ottani tevékenység mintha kihatna az egész valónkra is. Nem csak a testünkre, hanem a lelkünkre, egész mentális egészségünkre. Ma már elismerik, hogy a kerti munka kiváló hatással bír a depresszió ellensúlyozására, hogy „karban tartja a testet és a szellemet”. Csak ezt tudom erre mondani: nincs új a Nap alatt. Mi rájövünk arra, amit az Úristen adott nekünk, s általa belénk van kódolva. Élünk azzal!

De, bizony nem élünk, legalábbis nem eléggé. Erről szólnak a bibliai történetek, de ezt mutatja az életünk folyása is. Jeremiás próféta akkor mondja ezt a két igeverset, miután a fogságba vitelről, a büntetésről és a hazahozatalról beszél. A Szentírás nem tud úgy a bűnről, büntetésről, ítéletről szólni (ezt mutatja az első bűneset is), hogy ne beszéljen arról, mi lesz utána. Hogy beláttuk Istenünknek igaza volt, és elé borulunk: vétkeztünk ellened, jogos volt ítéleted. Jeremiásnak fontos volt a föld, szerette a kertet, feltételezhetően művelte is.

Az ottani éghajlaton ez még nagyobb dolog, bár már mi is egyre jobban érzékeljük az afelé történő éghajlati változást. Ott ugyanis, ameddig öntözik a kertet az emberek, addig csodálatosan zöld vegetációt látunk, gyümölcsrel rakott fákat,

szőlőket, zöltségekkel teli ágyásokat, ahol pedig véget ér az öntözés, ott elkezdődik a pusztaság, és nem látni mást, mint vörös vagy szürke kőszivacsot.

Így van ez a lelkünkkel is. Ha gondozzuk, ha műveljük, akkor kivirul, de ha nem, akkor nem csak gazdátlan válik, hanem felüti fejét benne minden más, ami rendezetlen, kaotikus, romboló. A gondozatlan lelkű ember feldúlt, ellenséges és goromba, mert a lelkében gyomos kert rejtőzik. Gondolkodása beszűkül, elpiszkolódik és elaljasodik és a lelki rendezetlenség következménye, hogy nem kell a másik ember, vagy a közösség. Elég a virtuális világ önáltató hamissága. Elég a bulvár média, a celeb sajtó. A gondozatlan lélek abban az értelemben üres, hogy épp a lényege hiányzik. Az ige nélkül élő ember lelke kietlen és sóvárgó, mint az öntözetlen kert, a sivatag.

Testvérek! Nektek fontos lelketek kertje. Elhoztatok magatokat, hogy Isten mindent átjáró és formáló szava tegye azt rendbe. Engedtétek, hogy Isten összegyűjtsön erre a helyre titeket, abba a szent közösségbe: a gyülekezetbe, ahol az Ő szava, örök üzenete szól és táplál, hogy már ne feldúlt lelkű, hanem olyan békességes szívű emberek legyetek, akik szembe tudnak nézni mindennel: élettel és halállal egyaránt.

Igen, a legnehezebbel: a saját emberi múlandóságunkkal is. Halottak napja előtt ez különösen fontos. Tudjuk, nem hosszabbíthatjuk meg azt egy arasznyival se, de az rajtunk múlik, hogyan és miképp élünk. Ez a mi döntésünk.

*„Ha Te nem lennél, két riadt kezemből
kihullatnám az életem,
mint céljavesztett, hitvány semmiséget.
Ha Te nem lennél, meghalna az élet,
meghalnának a Színek énekeim.
Déli verőn is dideregve fálnék,
hiszen Te vagy tündöklő napvilágom.
S bár tündérkertek ösvényein járnék,
elepednék, mint kopár pusztaságon.
Rettentő rommá összeomlana
énbennem minden, ami szent és drága:
lelkem elrejtett végtelen világa.
Szertehullana a harmónia,
sóhajokká lennének a dalok
és sikoltássá minden énekeim:
hisz mindenem vagy, Uram, énekeim.”*
(Túrmezei Erzsébet)

A gondozott lelkű ember életében minden a helyére kerül. Nem uralkodik rajta sem vágy, sem öröm, sem kétségbeesés, nem adja át a lelkét túlságosan semminek. Megtalálja a helyét az

ambíció, megtalálja a helyét a vágy, a szenvedély, sőt, megtalálja a helyét még a szenvedés is. Mert van olyan, hogy éppen annak az ideje jött el – és akkor csak annyit tehet az ember, hogy alázattal lehajtja a fejét, és megpróbálja Isten gyermekéhez méltóan viselni, ami ráméretett.

Mit mondott Jézus? *Ha lehetséges, múltjék el tőlem, Atyám, de ne az én akaratom legyen, hanem a tied.* Jézus így viselte szenvedését. Neki nem volt ugyan földje, mint Jeremiásnak, de nagyon szerette a kerthez, a szőlőhöz kapcsolódó képeket. Az utolsó éjszakán mondta tanítványainak: *Nem iszom többé a szőlőtőkének ebből a terméséből, csak amikor újonnan iszom azt az én Atyám országában.* (Mt 26,29) Ahhoz az asztalhoz készült, ahol nem más, mint az Atya a házigazda.

Ide hív, hogy a mennyei asztalközösség ígérete bennünket is erősítsen. Ne mulasszuk el! Ne érzük be kevesebbel! Ne adjuk alább, hiszen mind meghívottak vagyunk. Engedjük, hogy a mi erőtlenség és törekény lelkünket ápolja és újjá tegye. Engedjük! Ámen.

Koncz-Vágási Katalin
lelkipásztor

A teremtett világ gondnokai – gondolatok a teremtés hetére

A körte és az alma már hullik a fáról, de sok virág még újra kinyílt az őszi esők után. A méhek dűnyögve gyűjtögetik a virágport a meleg napfényben, de délután már korán elbújnak, mert gyorsan hűl le a levegő. Ahogy József Attila írta, „batyuba szedte rongyait a nyár”, és elment más tájakra, ha néha-néha még vissza is kacsint. Hamarosán lehullanak a falevelek, kabátot veszünk, sálát kötünk, és kezdődnek a viták szülők és gyermekek között arról, hogy kell-e sapka.

Ilyenkor ősszel is számtalan csodát találhatunk a természetben, és nézve a téli álom előtt lassan átöltöző növényvilágot és a költözőkódó vagy nehezebb hónapokra készülő állatokat még inkább elgondolkodhatunk azon, hogy mi lenne, ha eltűnnének.

Egy pár évvel ezelőtti kutatás arra jutott, hogy az elmúlt ötszáz évben 73 emlős, madár, hüllő és kételtű nemzetség halt ki. Nem faj, hanem fajok egész nemzetsége. Pedig Isten nem arra adott az embernek felhatalmazást, hogy elpusztítsa ezeket az élőlényeket, hanem arra, hogy „uralkodjék”.

„Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain és a szárazföldön mozgó minden élőlényen!” Arról

lehet vitatkozni, hogy milyen hatalmat kell érteni ezen az uralkodáson, de az szinte biztos, hogy nem azt, hogy pusztítsuk el őket. Egy jó uralkodó nem feláldozza önös érdekei mentén azokat, akiken uralkodik, hanem megvédi őket minden veszélytől. Sokan közülünk azonban csak kihasználják a teremtett világot, mint a zsarnokok a rájuk bízottakat. A keresztyén embernek helyettük is a teremtett világ védelmére kell kelnie, és emlékeztetnie kell a bűnöst arra, hogy a világnak és a teremtményeknek nem tulajdonosa, csak Isten által megbízott gondnoka. És erre a gondnokra most még inkább szükség lenne, mint korábban.

„Földünk aktuális állapotát az utóbbi időben legtöbbször két szóval írják le: romlás és segítségre szorultság” – olvassuk az idei teremtés hete magyar nyelvű füzetében. A teremtés hete egy egész világra kiterjedő kezdeményezés, amely minden évben szeptember utolsó vasárnapján kezdődik és a teremtett világ megőrzésére bátorít mindenkit programjaival. Idén a Remény zsengei témát választották, amelyhez Pál levele a rómaiakhoz adta az igei kiindulópontot: „*Mert a teremtett világ sóvárogva várja Isten fiainak megjelenését. A teremtett világ ugyanis a hiábavalóságnak vettetett alá, nem önként, hanem annak akaratából, aki alávetette, mégpedig azzal a reménységgel, hogy a teremtett világ maga is meg fog szabadulni a romlandóság szolgaságából Isten gyermekeinek dicsőséges szabadságára. Hiszen tudjuk, hogy az egész teremtett világ együtt sóhajtozik és együtt vajúdik mind ez ideig. De nemcsak ez a világ, hanem még azok is, akik a Lélek zsengejét kapták: mi magunk is sóhajtozunk magunkban, várva a fiúságra, testiünk megváltására. Mert üdvösségünk reménységre szól. Viszont az a reménység, amelyet már látunk, nem is reménység, hiszen amit lát valaki, azt miért kellene remélnie? Ha pedig azt reméljük, amit nem látunk, akkor állhatatossággal várjuk.*” (Róm 8,19–25)

Reménységgel, de tette készen kell hát a teremtett világ védelmére kelnünk, és nem legyinthetünk egy nagyot az egészre, mondván, mások nem tesznek semmit. Nem mondhatjuk, hogy én azért nem, mert nálam nagyobbak sem. Emlékezzünk ilyenkor arra, mit mondott Jézus a mustármagról, amelyhez a mennyek országát is hasonlította: „*ez kisebb ugyan minden magnál, de amikor felnő, nagyobb lesz minden veteménynél, és fává terebélyesedik.*”

Tegyük hát meg, ami tőlünk telik, és ne törjük le a remény zsengeit, hanem bízzunk

növekedésükben! Ahogy a remény ott van minden őszen a tavaszra, és ott van az életünkben is „*az örök élet reménységére, amelyet Isten, aki nem hazudik, örök idők előtt megígért.*” A jelenések könyvében az angyal világosan fogalmazza meg Jézus üzenetét: „*Íme, eljövök hamar, velem van az én jutalmam, és megfizetek mindenkinek a cselekedete szerint.*” De addig is érdemes volna óvnunk ezt a világot, hogy jobb legyen benne élni, és ha egyszer vissza kell adnunk, gondnoki teendőinkkel rendben el tudjunk számolni a „tulajdonosnak”.

Ulicza Tamás
reformatus.hu

Reformáció és teremtésvédelem

A reformáció szót hallva, gyülekezeteinkben legelőször 1517. október 31. eseményeit juttatják eszünkbe, melyeket Luther Mártonnak a wittenbergi templom kapujára szegezett tételei indítottak el. Erről emlékezünk meg közösen minden évben. Az utóbbi években ezt a megemlékezést előzi meg nem sokkal, a teremtésvédelem hete. Bár tartalmukban eltérnek egymástól, mégis közös az eredetük. Mindkettőre, a reformációra és a teremtésvédelemre is, a bűneset miatt lett szükség.

A bűnbeesés után, Isten megátkozta a bűnbe esett ember miatt a földet, ezután pedig kiűzte az Édenből (1Móz 1,1–14). Ettől kezdve az ember és a természet a kezdeti tökéletes (paradicsomi) állapothoz képest, folyamatos romlásnak indult, mert egyre jobban eltávolodott Istentől és az általa teremtett természettől. Az ember által elkövetett bűnnek a hatása súlyos következménnyel járt, testvér, testvér ellen támad, és kioltja annak életét (1Móz 4,14–23). A természetben végzett munka pedig verítékes, küzdelmes és fáradtságos lett. Isten akarata nem ez volt, sem az emberrel, sem a teremtett világgal. Ő szeretetet, boldogságot, bőséget, biztonságot szánt az embernek, hogy mindig örömet találjon a munkájába. Ezt akarja ma is, nekünk is. De ehhez vissza kell találunk Hozzá. Ő a bűneset után is kereste az embert: Hol vagy Ádám? (1Móz 3,9) Ma is keres bennünket, felajánlotta Önmagát, annyira, hogy Jézus által közénk jött, Őbenne és általa kijelentette Isten voltát, mint valóságos Isten és mint valóságos ember, aki tökéletes és büntelen. Ő általa közelített el az Isten országa, amiről cselekedeteivel és szavaival tett bizonyosságot az Atyáról. Ő az Atya akaratának beteljesítője. Ezeknek írásos

bizonyítéka a Biblia, hogy minden időben igazodási pontot adjon az emberek számára.

Ha tehát reformációról beszélünk, gondolkodunk és emlékezünk, akkor azoknak olyan cselekedetté kell válniuk, hogy Isten akaratához igazodjanak. Ez nagyon nehéz. Az ember egyedül képtelen erre, mert a bűn ennek mindig akadálya volt és ma is az. A bűn mindig csapdába csalja a legjobb szándékot és a legjobb elhatározást, különösen akkor, ha ezek Istennel együtt az Ő dicsőségére akarnak munkálkodni, és a benne való reménységgel akarja azt véghezvinni. Annyira, hogy minden erejét és akaratát megfeszítve az ember emiatt egyszerűen képtelen tökéletes lenni, képtelen hibátlan és tökéletes dolgot tenni.

Az egyik ilyen csapda, hogy elhitette velünk, hogy amit tesz abból jó származik, mint ott az Édenben. És valóban, ezek igen jó dolgoknak mutatkoznak, kényelmesebbé, elviselhetőbbé, szórakoztatóbbá, egyszerűbbé és könnyebbé tették az életünket, az előző évtizedek, vagy évszázadokhoz viszonyítva, ezért ragaszkodunk is azokhoz. Ám nem így lett. Milyen jó dolog egy erőgép, mert megkíméli az embert a nehéz fizikai munkától. Legalább ilyen jó dolog az automata mosógép, mert nem kell görnyedni a mosóteknő felett, vagy a tárcsás mosógép mellett őrködni, amíg befejezi munkáját. Milyen nagyszerű és jó dolog egy kattintással elindítani a fűtést vagy a hűtést, a sütést és a főzést lakásunkban. Milyen jó az is, ha belehelyezzük a dagasztó-, kelesztő- és sütőgéphez a szükséges dolgokat, hogy kis idő elteltével kivegyük a frissensült ropogós kenyeret. Milyen kényelmes, gyors és jó dolog egy száz lóerős autóval elmenni valahová rövid idő alatt, mint egy két lóerős lovaskocsival. Végtelenségig lehetne a legjelentéktelenebb és a legnagyobb ember alkotáásokat sorolni, hogy valóságosan mennyi dolgot talált ki az ember, amire azt mondta, hogy ez mind jó, és valóban úgy is tűnik, hogy mindezek jók és hasznosak.

Csak egyetlen dolog nem érthető számomra, amit mostanáig nem sikerült megfejtennem, lehet másoknak sem. Hogyan lehetséges az, hogy annyi minden áll a rendelkezésünkre, amiről azt állítják és tapasztaljuk is, hogy jó, igen jó, és reményeink szerint egyre jobbak lesznek, és nem is akarjuk ezeket mellőzni. De ha ezeket az igen jó dolgokat szolgálatunkba, rendszerbe állítva használjuk, mégis megjelennek az egyre szaporodó, egyre súlyosabb káros mellékhatásai, amivel lassan már nem tud mit kezdeni a tudomány sem. Olyan

találmányok ezek mindenek ellenére, mint a gyógyszerek. Mindig lesz káros mellékhatásuk. Jobbulást és gyógyulást remélünk, ki is fejtik ezirányú hatásukat, de a nemkívánatos mellékhatásokat nem lehet elkerülni. Egy idő után felgyülemlelenek, és már ezek lesznek a betegségek kiváltói. Ezért halljuk a reklámokban is „*a kérdezze meg kezelőorvosát, vagy gyógyszerészét*”, és ezért van a mellékelt tájékoztató is ott a dobozokban.

Isten már az első emberpárnak, világos egyértelmű utasítást adott, majd „mellékelte” mindenki számára azt írott formában is a Biblia által. Minden eszközt megragad azért, hogy felhívja a figyelmet arra, mi lesz a következménye, ha nem ragaszkodunk az Ő „tájékoztatásához”, mi lesz a káros „mellékhatása”, ha Őt figyelmen kívül hagyjuk. Ezekről hallhatunk a vasárnapi istentiszteleten és más alkalmakon is. A reformációnak, vele együtt a teremtsvédelemnek arról kell (kellene) szólnia, hogy újra és újra megkérdezzük azt, aki minden káros mellékhatástól meg akar bennünket óvni, és eszerint gondoljuk át gondolatainkat és cselekedeteinket.

A jelen helyzet, a folyamat részeként sajnos nem ezt mutatja. Inkább az látszik erősödni, hogy egyre jobban felgyorsulnak annak jelei, hogy elfeledkezünk, rosszabb esetben nem is akarjuk az Isten által számunkra adott örökérvényű, törvényeket magunkénak tudni, mert az korlátokat szab, akadályokat képez, és úgy tűnik, nem engedi az embert kibontakozni. A reformáció és a teremtsvédelem, nem minden esetben új dolgokról szól, hanem arról, hogy vissza kell térni az eredeti, isteni elgondoláshoz és akarathoz, ezért is nehéz egy technológiai világban „visszafelé” venni az irányt. De az emberi lélek Istenre, testileg pedig a természetre van hangolva.

Ha továbbra is ugyanúgy fogunk bármit is tenni, mint eddig, mi várható? Ha újra és újra ugyanazt tesszük, akkor semmi reményünk a változásra, és felelőtlenség azt a reményt táplálni, hogy az eredmény bármiben is jobb lesz az előzőekhez képest. Az embert önmaga „bölcsessége” képessé tette arra, hogy elhitesse magával, mindenek ellenére lesz változás, és persze a jobb irányába. Közhelynek számít, hogy a történelem ismétli önmagát. Az ember szinte semmit sem változott, csak az életkörülményeit és az életfeltételeket alakította át, de az előadás ugyanaz maradt, csak a színészek változnak. Mindenek ellenére, van reménységünk az Isten örökkévaló szándékában

Jézus által, mert „*A trónon ülő ezt mondta: Íme, újjáteremtek mindent. És így szólt: Írd meg, mert ezek az ígék megbízhatók és igazak!*” (Jelenések könyve 21,5)

Péntek István
presbiter

Teremtésvédelmi nap

Ebben az évben rendezte meg első alkalommal gyülekezetünk ökumenikus keretek között a Teremtésvédelmi napot. Ennek a napnak jelentőségét, és fontosságát nem is kell megindokolni. Nem lehet elégszer felhívni rá gyermekeink, az utánunk jövő generáció figyelmét, mennyire fontos, hogy megóvjuk a teremtett mindenséget, azt a környezetet, melyben élünk.

A helyi római katolikus gyülekezet teljesen nyitott volt arra, hogy közös alkalmon vegyünk részt, és így beszéljünk a témáról a meghívott, és megjelent általános iskolások, és a néhányukat elkísérő szülők előtt. Mindezt pedig a pedagógia nyelvén, különböző módszerek bevonásával tettük. Már hetekkel előbb elkezdődött a készülődés, és az általános iskolások körében *rajzpályázatot* hirdettünk. A két gyülekezet hitoktatója koordinálta a rajzpályázat lebonyolítását, melyre végül hetvenöt pályamű érkezett be. Már ez is mutatta az érdeklődést a nap és a téma iránt. A pályaműveket a nap nyitó alkalmán díjaztuk. Alsó és felső osztályos korcsoportra bontottuk az elkészült rajzokat. Voltak kimagasló alkotások, amelyek helyezéseket értek készítőiknek. A két korcsoport első hat helyezettjének alkotásai az intézményünk klubtermében lettek kiállítva, és alkotóik értékes könyvjutalomban részesültek.

Isten teremtett világának a bemutatása, a megőrzés komolyan vétele többféle módon is történhet. Ezen a napon igyekeztünk minél több módszert alkalmazni. A nyitó áhítat keretében nemcsak énekeltünk, és együtt figyeltünk Isten ígéjére, hanem egy kisfilmmel mutattuk be, mennyire káros tevékenységet végez az ember a földön, mennyire félreérti azt, hogy lehetőséget kapott Istentől a teremtett világ fölötti uralkodásra.

Kics csoportokra bontottuk a résztvevő gyermekeket, akik különböző állomásokat jártak végig ahol vagy a hitoktatók, vagy a lelkipásztorok várták őket, bemutatták az adott helyszínen végezhető feladatot, és levezették azt. A gyerekek aktívan vettek részt mindenben, lelkesedésük nem lankadt. Az egyik állomáson a *Kett pedagógia* módszerével dolgoztuk fel azt, hogy Isten

megteremtette ezt a világot. Ez a módszer tulajdonképpen padlón megalkotott képekkel és így a vizualizáció segítségével jelenít meg egy adott témát. Ezzel a módszerrel, melyben a résztvevők aktívan cselekszenek, alkotnak, sokkal mélyebben bevésszük az információk, ugyanakkor elcsendesedésre, az érzelmek megélésére is lehetőséget biztosít.

A következő állomáson egy nagy terítővel letakart asztal várta a résztvevőket, ahol a hitoktatónk azt a feladatot adta a gyermekeknek, hogy próbálják tapintással kitalálni, mi van a lepedő alatt. Ezek jellemzően a természetben megtalálható dologok voltak, de „elbújtak” ott becsapós tárgyak is, amelyek nem oda tartoztak. Lehetőség adatott a beszélgetésre, Isten teremtett világáról, és annak megőrzéséről, hogy meg tudjuk különböztetni mi tartozik a teremtett világhoz, és mi nem.

Az utolsó állomás egy imaösvény volt. Ez az imaösvény hét állomásból állt, a teremtés hét napját jelképezve. A hét állomáson a teremtmények hangjai szólították meg az embert. Volt, ahol egy pohár víz felett csendesedhettek el a gyermekek, volt, ahol meg is ízlelhették a föld gyümölcseit, máshol pedig az állatok hangját lehetett meghallani. Az imaösvény, ahogy a neve is mutatja, egy lehetőség az elcsendesedésre, az imádságra, miközben tevékenyen magunk is szembesülhetünk mindazzal, amit ajándékba kaptunk Istenünktől. Mindezt az utolsó állomáson hálaadó rövid imádságokban ki is lehetett fejezni.

A sok feladat, az élmények sokasága után terített asztal várta a gyermekeket, szendvicsekkel, gyümölcsökkel, amelyeket gyülekezetünk tagjai, intézményünk dolgozói reggeltől szorgalmasan készítettek elő, hogy együtt étkezhessenek. A nap végén pedig még egy mesefilmet is levetítettünk a résztvevő a gyerekeknek, mely a témához illett.

Élményekben gazdag nap eseményeivel térhettünk haza. Hisszük az elültetett mag itt is növekedésnek indul majd.

Koncz Zsolt lp.

A Sarkad-Belvárosi Református Egyházközség
időszakosan megjelenő lapja
Szerkesztő-bizottsági tagok:

Dr. Koncz-Vágási Katalin és Koncz Zsolt lelkipásztorok
Dr. Taybani Jamal gondnok

Péntek István presbiter és Zanócz István
Felelős kiadó: az egyházközség elnöksége

5720 Sarkad, Veress Sándor u. 15.
Telefon: 20/429 – 1285

E-mail: sarkad-belvaros@reformatus.hu - Web: www.reformatus-sarkadbelvaros.hu
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-Református-Egyházközség

„Meg kell halnom, de mint keresztyén halok meg”

Az 1849. október 6-án, Aradon kivégzett tizenhárom magyar honvédtiszt közül Dessewffy Arisztidnak és Leiningen-Westerburg Károlynak is egy református lelkipásztor, Baló Benjámint nyújtott vigaszt a haláluk előtti órákban.

Az aradi vértanúkra kirótt ítéletekben kitüntetett helyen szerepelt az elítéltek felekezeti hovatartozása, a nemzeti emlékezet pedig nem csak a pusztá tényeket rögzítette, de vélt utolsó mondataikat, Istenhez kiáltásaikat is feljegyezték a korai és kései utódok az elmúlt 175 évben. Az online és nyomtatott sajtóban se szeri se száma az évről évre ebből táplálkozó és megjelenő gyűjtéseknek, Hermann Róbert történész, a KRE Történelemtudományi Doktori Iskolájának vezetője pedig úgy fogalmazott néhány évvel ezelőtt, hogy sajnálatos módon a legtöbb megemlékezésen is ezek a fiktív idézetek hangzanak el.

Ami bizonyos: a vértanúk között nem volt magát reformátusnak valló. Tizenegyen katolikusok voltak, Dessewffy Arisztid és Leiningen-Westerburg Károly pedig az evangélikus tanításokat követte. Mivel az ítélethirdetés után Aradon nem volt evangélikus pap – Stephany Dániel korábban a kolera áldozata lett –, a várparancsnokság Baló Benjámint aradi református lelkészt rendelte ki kettejük mellé, hogy utolsó óráikban megnyugvást és vigasztalást adjon.

Baló Benjámint korai éveiről annak ellenére kevés információ maradt fenn, hogy lelkipásztori pályafutása mellett kifejezetten termékeny szerző is volt: írásai megjelentek a Protestáns Iskolai és Egyházi Lapban, a Természetbarátban, a Pesti Naplóban, a Vasárnapi Újságban, a Magyar Sajtóban, a Sárospataki Füzetekben és az aradi Alföldben. Tanulmányai, cikkei és reflexiói mellett több kötetet is megjelentetett (Dicsénekek (hymnusok), Keresztyéntan 9—14 éves ref. gyermekek számára, Dicsénekek gyermekek számára, Új eget és új földet várunk, Kegyelet koszorú), kiadta Sükösd Sámuel egyházi beszédeiből a Halotti beszédek a szerző életrajzával, és négy évig szerkesztette az Aradi Utasító Naptárt.

A fegyverletételt követő megtorlás során a tizenhárom elítélt tábornok az aradi várbörtönben raboskodott, akik közül tízhez a várkapitányság a

minorita rendfőnöktől kívánt felszentelt papokat hívni. Betegségek és a kolerában szenvedők vigasztalása miatt csak négy szerzetes ment el a rabokhoz, Damjanich Jánost egy görögkatolikus pap kereste fel, Baló Benjámint pedig Dessewffy Arisztidhez és Leiningen-Westerburg Károlyhoz szólították.

Baló nem csak az elítéltek mellett állt azok utolsó óráiban, de haláluk után felkutatta özvegyeiket is, a két vértanú utolsó pillanatai – különösen Leiningen-Westerburgé – az özvegyekhez írt levelekből bontakoznak ki legbővebben. A Dessewffyné Szinyei Merse Emmának (a festő Szinyei Merse Pál nagynénje) címzett írások nem maradtak ránk, ellenben az özvegy unokaöccse, Berzeviczy Albert (az első Tisza-kormány vallás- és közoktatásügyi minisztere, a Magyar Olimpiai Bizottság első elnöke, az MTA elnöke) Régi emlékek 1853–1870 című könyvében így emlékezett meg Balóról: „De hogy Dessewffy Arisztidnak nemcsak hiú remény edzette meg a lelkét, annak bizonyossága, hogy élete végperceig megőrizte hősie nyugalmát és kedélye derűjét: ezt bizonyítják Baló Benjamin akkori aradi református lelkésznek, ki az elítéltet a vesztőhelyre kísérte, az özvegyhez írt levelei, melyekben egy együttérző kebel melegségével s egy hivatását átérző lelkész engesztelő és vigasztaló jóakarásával írta le részletesen a kimúlt társaságában töltött fájdalmas perceit, s nemes szolgálatkészséggel tovább is segítségére volt nénémnek férje hátrahagyott ingóságainak emlékképpen való megszerzése körül.”

Baló unokaöccse, Kacziány Géza így idézte fel nagybátyja emlékeit Dessewffy Arisztidról: „Legnyugodtabb, sőt teljesen vidám volt a református Dessewffy Arisztid, kit Baló Béni lelkész keltett föl álmából. 'Tiszta lelkiismeretem van, s az hagyott aludni' mondta a papnak derülten, s azzal felöltözött, hatalmas szőke bajuszát huszárosan kipödrölte, mintha csak ünnepélyre menne. (...) Baló, Bardócz, Marchot és Vinkler lelkészek egy-egy elítélt mellett haladtak. Dessewffy mély megvetéssel beszélt hangosan a „németekről”, a többi hallgatott. (...) Ezek fél térdre ereszkedtek, mialatt három-három katona közvetlen előttük célba vette őket. Tichy suhintott kardjával, és Dessewffy, Lázár és Schweidel három-három golyó által eltalálva holtan terült el a földön. (...) A négy halottat aztán este ásták el a vársáncban, honnan még azon éjjel elvitték Kiss Ernő holtestét, egy év múlva Dessewffyt is.”

Hermann Róbert megjegyezte, hogy Dessewffy a közös imádság után így szólt: „*Nekem a halál semmi, sok ezer halál lebegett körültem a csatában, csak nőmtől megválni, kit oly nagyon szeretek, ez fájdalmas.*”, a németekkel kapcsolatban pedig ezt mondta a vértanú: „*csoda, hogy minden magyart ki nem irtottak háromszáz év óta.*”

A Dessewffynéhez írt levelével ellentétben teljes terjedelmében olvasható Baló Benjáminnak a Leiningen-Westerburgné Sissány Eliznek 1849. november 20-án keltezett üzenete, melyekből ugyanúgy kirajzolódik a legfiatalabb vértanú mélyen gyökerező hite és üdvbizonyossága, mint a lelkész pásztori kötelességtudata és papírra vetett szavainak érzékenysége.

„*Nagyságos Grófnő!*

Megfejtethetlen titka a szent és bölcs Isten örök végzésének, hogy e földön gyakran a legnemesebb lelkek esnek martalékul a legégetőbb fájdalomnak. Ez a keserű tapasztalás megrendítené lelkemnek hitét az Istenség felől, ha nem tudnám, hogy az embernek valódi becse és szellemi fensége a fájdalmak és szenvedések föletti győzelemben ragyog.” – kezdi írását Baló, majd arra buzdítja az özvegyet, hogy az elviselhetetlennek tetsző fájdalmak között is próbáljon „*győzelmesen felülemelkedni a női vesztés méltó fájdalmán.*” Bemutatkozását a lelkész bocsánatkérése követte, amiért levelét másfél hónappal később írta meg, mondván, nem volt ismerete Leiningen-Westerburg grófné hollétéről, majd rátért az elítélt utolsó óráinak felidézésére. „*A gyászos emlékü nap előtti délután három órakor látogattam meg először a Grófot. Tudtára adatván az ítéletet, lelkészt kívánt*” – írta. Baló alkalmatlannak tartotta magát arra, hogy vigaszt nyújtson, de „*a Grófnak vallásos fölemelkedettsége*” és „*szellemi fensége*” megerősítették őt abban, hogy mellette a helye. Leiningen-Westerburg gróf örömmel fogadta a számára ismeretlen lelkipásztort, majd így fordult felé: „*Meg kell halnom, de mint keresztyén halok meg – Az úri szent vacsorában kívánok részesülni és lelkemet az Istennek kezébe ajánlani.*”

A lelkész beszámolója szerint kiszolgáltatta az „*idvezült Jézusra, az igazság legdicsőbb vértanújára*” emlékeztető szent jegyeket az elítéltnak, kinek a feltámadás reménységébe vetett hite az első pillanattól látszott épp úgy, mint felesége és gyermekei miatt érzett fájdalma. A várkapitányság este hazaküldte Balót, aki október 6-án hajnali háromkor – röviddel a vesztőhelyre kísérése előtt – kereste fel ismét Leiningen-

Westerburg grófot. „*Aludt-é? – Egy keveset.*” – idézte fel az újbóli találkozást a lelkipásztor, beszélgetésük során pedig azt látta a vezérőrnagyon, hogy „*Ki volt békélve nehéz sorsával, a megdicsőülés és átszellemülés minden nyomai látszottak rajta.*”

Leiningen-Westerburg gróf néhány órával korábban elküldte szerelemtől átítatott és az isteni gondviselésben bízó búcsúlevelét feleségének: „*Milyen tisztán és fenségesen áll előttem emléked, mennyire szeretném, ha ki tudnám fejezni szavakkal, milyen fájdalmas érzéssel gondolok rád! Adjon erőt a mindenható Isten, aki szívembe lát, hogy úgy halhassak meg, mint egy keresztyén. Mindig híven hódoltam őseim vallásának, a lelkész kezéből fogadtam hitem vigaszát, és kész vagyok uram és teremtem ítélszéke elé lépni...*”

Napfelkeltekor a gróf megmosakodott, és a lelkész által vezetve elindult a Maros-parti mezőn felállított – sok esetben az elítélteknél alacsonyabb – bitófák felé. „*Ah, mily kedves az Istennek levegője!*” – kiáltott fel, hiszen hetek óta először ment ki a szabadba. „*De dicsőbb világ van túl a felhőkön!*” – válaszolt Baló, akit megindított a tiszt lelkülete: „*A vallásnak ezen lélekemelő hite volt az, mi bámulatos lelkierőt adott kiállani hősiek önmegadással a legnehezebbet, mit a kérlelhetetlen sors emberre mérhet.*”

Leiningen-Westerburg gróf volt az egyetlen, aki az elítéltek közül nem fekete atillát viselt, hanem az őre lefizetésével hozzájutott honvédtábornoki egyenruhájához. A lelkipásztor levele szerint a gróf az „*utolsó áldás imádságát*” kérte, felidézve Krisztust, aki szintén imára nyitotta ki a száját a kereszten. „*Imádkozzunk, tisztelendő urak, együtt, hisz mindnyájan keresztyének, mindnyájan egy atyának gyermekei vagyunk*” – emlékezett a gróf szavaira Vinkler Brúnó minorita szerzetes. Baló és Kacziány megemlíti, hogy a szörnyű haláltusa előtt a tiszt ismét szólni kívánt, és felszólalt azok ellen, akik a Buda ostromakor elhunyt osztrák foglyok kivégzésével vádolták. „*Beszélhetsz ezeknek!*” – szólt oda a törött lába miatt a vár szemétszállító szekeren szomorú sorára váró Damjanich, majd miután Leiningen-Westerburg gróf kimondta feltételezett utolsó mondatát – „*Odafenn igazságosabban ítélnék fölöttünk*” – a hóhér segédjei belekapaszkodtak, a halálba húzva-rángatva őt.

Baló Benjámint lelkipásztort Leiningen-Westerburg grófnéhez címzett levelében ismét arra buzdította az özvegyet, hogy gyermekeire való tekintettel vállalja méltósággal a gyászt:

„...amilyen hős volt a dicsőült nagy és nemes szíve utolsó dobbanásáig, oly hősnő leend Nagyságod is a vesztés fájdalma föletti diadalomban”, mindazonáltal annak teljes megélésére biztatta: „Engedjen ugyan szabad folyamat könnyözönének, mert nincs e földnek drágább gyöngyszeme, mint a szerető nőnek férje emlékére hullatott könnyesője.”

Baló Benjámin, akit az egyházi és történeti emlékezet is gyakran Béninek nevez, tíz évig szolgált református lelkipásztorként Aradon. A szabadságharc leverését követően többször kellett nyilvánosan méltatnia a császárt, illetve hálát adni a harcok utáni békés időszakért. 1859-ben Dévára költözött, ahol egészen haláláig, 1869-ig töltötte be a lelkészi tisztséget. 1866-tól a vajdahunyadi egyházmegye helyettes espereseként tevékenykedett, ebben az időszakban pedig kifejezetten gyakran jelentek meg írásai a fentebb említett lapokban, köztük az egyházkormányzóságról vagy Magyarország első, 1868-ban elfogadott népoktatási törvényéről. A lelkipásztor 56 évesen, hat hétig tartó tüdőbetegség után hunyt el, 1869 április 29-én. *Dezső Attila*
parokia.hu

Tompa Mihály és a Csörsz-árok

A XIX. században irodalmi alkotóink folytatták az ősi mondavilág – még a XVI. században elkezdett – feldolgozását. Kimeríthetetlen mennyiségű témalehetőséget vett birtokba irodalmunk A reformkor nagy alkotó triász: Petőfi Sándor, Arany János és Tompa Mihály műveinek a népregék és mondák állandó ihletői.

Tompa Mihályt megihlette a Csörsz árka, azonos című költeményében pontosan leírta a nagy árok elhelyezkedését:

„Az ároknak tövéből,
Ároktő most is áll
Borsodban, a Tiszának
Füzlepte partinál.
S a hely, hol véget ére,
Néptől megszálva lón,
Épülvén Árokszállás
Az áldott sík mezőn.
Sok év letűnt, mióta
Az árok megszakadt.
De regék ajkán
Csörsz árka felmaradt.”

A tudósok világában sok vitát kiváltó nagy alföldi árokrendszer eredetével kapcsolatban a régész és történész közvélemény még nem jutott

teljes egyetértésre. A hosszú, többek között Csörsz vezérről is elnevezett árokrendszer a Tisza-parti Tiszacsegével szembeni Ároktőtől kezdődik.

Az árokrendszer az Alföld keleti részén déli irányban a Bánát vidékéig ért. Nyugatra Jászárokszállásig és a Dunáig tudjuk követni a nyomait. Könyvtárnyi irodalom foglalkozik a témával. A késő antik világ egy, a Római Birodalom szövetségében élő nép, a szarmaták védművének tartja. Az ezerkétszázhatvan kilométer hosszú árokrendszer maradványai alaposan megmozgatták a történészek fantáziáját. A keletkezéstörténet első magyarul leírt változatát *Benczédi Székely István: Chronica* ez világnak jeles dolgairól című műve tartalmazza. A művet 1559-ben nyomtatták ki Krakkóban, ahol a szerző a tanulmányait végezte. „Ez a Czersz árokat meg ásta kit nem azért hittanak Czerszaroknac hogy a czersz kiral feleséget hozot volna maganac hanem azért hog az árkot az orszagnac oltalmára legelőször az csináltatta volna, meeg Attilanac előtte.”

Mai nyelvünkön folytatva a krónikát: az egykor mély árok töltésének tetejére fákat ültettek. A kapuknál örök álltak. Nem csak egy, több ága is van az árokrendszernek a Duna és Tisza között. Gvadányi József hőse, a peleskei nótárius a Tiszán átkelve a Csörsz-árokba esett Ároktőnél, majd a Jászság irányába folytatta útját.

Tompa Mihály 1846-ban jelentette meg *Népregék, népmondák* címmel azt a kötetét, amelyben a Csörsz-árok legendáját visszavarázsolta reformkori irodalmunk világába. Székely István művét biztosan ismerte, hiszen Székely református lelkészként Károli Gáspár elődje volt Gönc és Olaszliszka vidékén.

Tompa Mihály élete szintén a közeli vidékhez kötődött, gyermekkorát Igriciben töltötte, majd Bején szolgált lelkipásztorként. Ott látogatta meg Petőfi 1847-ben. Később Kelemérben és Hanván volt lelkész. Egy ideig használatos írói álneve is a Kelemér név fordítottja, azaz Rém Elek volt. A szabadságharc leverése után írta a ma is gyakran idézett, *A gólyához*, illetve *A madár, fiaihoz* című verseit, amelyekben a hazaféltség érzését fogalmazta meg a magyarságnak. Arany János, Szász Károly és Lévy József barátsága és látogatásaik irodalmunk becses emlékhelyévé avatják Gömörnek ezt a szegletét. Kelemérben az emlékház, míg a ma Szlovákiához tartozó Hanván a költő sírja őrzi emlékét. A sírfelirat a hűséges barát, Arany János műve.

Wirth Gábor

Nőszövetségi mozaik

A **Bihardiószegen** megrendezett találkozón, 2024. szeptember 14-én, közel 1500 nőszövetségi asszonytestvér gyűlt össze. A konferencia témája: „Az Élő Ige hirdetése és hatása a nőszövetségi szolgálatban” – „Aki pedig az ígére taníttatik, közölje minden javát tanítójával.” (Gal 6,6)

A konferencia ft. **Bogdán Szabolcs János** püspök igeolvasásával és imádságával kezdődött, majd **Szánthó Júlia**, a Zilahi Református Egyházmegye nőszövetségének elnöke hirdette az ígét. A Galata 6,2.6 versek üzenetét helyezte a jelenlévők szívére: „Egymás terhét hordozzátok, és úgy töltsétek be Krisztus törvényét. A záró imádságban **Koncz-Vágási Katalin**, a Magyarországi Református Nőszövetség elnöke, adott hálát a buzdító ígéért, ami a mindennapi életünk része kell legyen.

Az egybegyűlteket köszöntötte nt. **Nagy Erika**, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nőszövetségének elnöke. Köszönetet mondott a szervezőknek, majd átadta a szót nt. **Rácz Ervin** generális direktornak, aki az Úrnak való szolgálatra bátorította a nőszövetségi tagokat, és arra kérte őket, hogy a lelkipásztorokért is imádkozzanak, hogy az Élő Ige méltó hírnökei legyenek. **Ghitea Szabó Levente**, a Missziói Ügyosztály előadótanácsosa biztatta a jelenlévőket a jó cselekedetekre. Ezt követően köszöntött nt. **Orosz Márta**, az Érmelléki Református Egyházmegye nőszövetségi elnöke. Kihangsúlyozta az érmelléki emberek szeretetét, és köszönetet mondott annak a 28 gyülekezetnek, amelynek asszonyai vállalták az ebéd elkészítését. Végül üdvözölte a jelenlévőket **Bara László** esperes, helyi lelkipásztor, aki röviden bemutatta a Bihardiószegi Református Egyházközséget. A köszöntések sorát **Ghitea Balázs** zongorajátéka zárta.

Bogdán Ilona főtiszteletű asszony, „Az Élő Ige körül a családban” címmel tett bizonyosságot Isten megtartó szeretetéről. Elizeus és az özvegy története által mutatott rá a családi összetartás és a közös szolgálat fontosságára. Emlékeztetett, hogy az Úr helyettünk is megfizette a tartozást, ezért hálával tartozunk neki.

* * *

Hálás szívvel számolok be, hogy részt vettünk a Közép-Erdélyi Régió Nőszövetségének Konferenciáján, 2024. szeptember 21-én, **Marosvásárhelyen**, négy egyházmegye nőszövetsége képviseltette magát: a Görgényi, Küküllői, Maros-Mezőségi és Marosi

Egyházmegyék, illetve gyülekezeteik nőszövetségei, közel ötszázán. Erre az eseményre szeretettel meghívták, a testvér kapcsolatban lévő Békési Református Egyházmegye Nőszövetségének küldöttségét.

Épp 6 éve, 2019. szeptember 22-én, Karcagon született meg a Marosi Református Egyházmegye Nőszövetsége és a Békési Református Egyházmegye Nőszövetsége közötti testvérmegállapodás. Hála az Úrnak, hogy élő kapcsolat alakulhatott ki. „A ti szelídségeitek legyen ismert minden ember előtt” (Filippi 4,5)

Az egyházmegyei elnökök nőszövetségi zászlókkal történő ünnepélyes bevonulásával kezdődött a konferencia, melyekre feltűzték a 2024. évi nőszövetségi igésszalagokat. Igét hirdetett **Tóthné Orosz Ildikó**, füzesgyarmati református lelkipásztor: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van tenálad.” (Jn 6,68)

A Marosi Református Egyházmegye esperese nt. **Czirmay Csaba Levente** köszöntötte a konferencia résztvevőit, majd a Békési Református Egyházmegye Nőszövetségi küldöttsége nevében **Nagy Jánosné** köszöntője és bizonyágtétele következett. A program részeként a marosvásárhelyi, Gecse utcai templom történetét is megismerhettük. A konferencia második részében előadást hallgathattunk meg, az Örökségünk témában, dr. **Somfalvi Edit** kolozsvári teológiai tanártól. A találkozó szeretetvendégséggel zárult. Hálásak vagyunk az alkalomért, hogy a határon túli nőszövetségekkel is megerősíthettük a kapcsolatunkat.

Nagy Jánosné
a Gyulai Lorántffy Zsuzsanna Nőszövetség elnöke

Szlovákiai Református Keresztyén Nők Egyesülete Imanapi Előkészítő Konferencia

2024. szeptember 19-22. között került megrendezésre az alkalom, amelyet 2005 óta minden évben egyszer 10 egyházkerület nőszövetségi vezetői számára rendeznek (Tiszántúl, Tiszáninnen, Dunamellék, Dunántúl, Szerbia, Horvátország, Erdély, Királyhágómellék, Felvidék, Kárpátalja), minden évben más egyházkerület. Ezen az alkalmon 4-4 képviselő vehet részt.

A konferencia ismerkedéssel, vacsorával kezdődött, amelyhez a csicseri, nt. **Molnár Zsolt** gyülekezetében szolgáló Kincsem zenekar járult hozzá, dicsőítő énekeivel.

Pénteken kiránduláson vettünk részt, melynek során a résztvevők megtekinthették Zemplén református templomát és a Megyeházat, ahol nt. *Kendi Csaba* esperes és nt. *Spisák István* fogadtak, s szolgáltak Igével és előadással. A délelőtt Borsiban folytatódott, ahol a kastély megtekintése után Nagykövesdre vettük utunkat, és a bodrogszerdahelyi gyülekezet képviselőjében nt. *Hozák-Magyar Ildikó* és nt. *Hozák Viktor* fogadtak egy ebéddel a helyi Korona étteremben. Délután Töketerebes Andrassy-kastélyát, a kastélyparkot, valamint a Mauzóleumot tekinthettük meg, majd Deregyőn vacsoráztunk. A résztvevők ezután Nagykaposon hallgathatták meg a Fabó citerazenekar és gyerekek előadását.

Szombaton nt. *Kraus Viktor* esperes szolgált Igével, majd a Vajáni Református Alapiskola tanulói és a nagykaposi Kiskakas Református Óvoda gyermekei egy frappáns műsorral mutatkoztak be. Ezután *Szabó Mirjam* a Jó Pásztor Házát, nt. *Györky Szilvia* az imnap füzetét, *Nagy Zsuzsanna* a felvidéki történelmi asszonyok szolgálatát mutatta be. Délután a jelenlevők meghallgatták nt. *Csoma László* a Lónyay családról szóló előadását, majd a kiskéresi Mustármag bábcsoport mutatkozott be, egy nagyon jól megoldott és sikerült előadással, a futballt ötvözve Gedeon történetével, nt. *Blanár Gabriella* és *Furik Mária* vezetésével. *Molnár Éva*, királyhalmeci lelkipásztor, aki a KOEN aktív tagja, és a felvidéki vonatkozásairól beszélt, majd *Kiss Otília* tanár Tinódi Lantos Sebestyénről, utána pedig *Kiss Miklós* a FIRESZ munkájáról tartott előadást. A vacsora után a jelenlevők a helyi, felújított Lónyay-kastélyban hallgathatták meg az Akusztik Quartett előadását.

Vasárnap többen igehirdetéssel szolgáltak a környék gyülekezeteiben, a többiek pedig a helyi deregyői templomban hallgatták Isten Igéjét. A konferencia Nagykaposon a Református Ifjúsági Központban, a gyülekezet által készített ebéddel zárult, és még sokáig tartottak a beszélgetések, amelyek közelebb hozták egymáshoz a résztvevőket is.

Györky Szilvia
elnök

2024. október 6-án tartotta a Nagyunsági Református Egyházmegye Nőszövetségi találkozóját **Karcagon**. 10 órakor a karcagi gyülekezettel közös Istentiszteleten vettünk részt. Az igehirdetés szolgálatát a Mezőtúri Református Nőszövetség titkára, nt. *Égerné Tamás Annamária* hirdette a Máté evangéliuma 26. rész 30–35.

versei, valamint a János evangéliuma 10. rész 1–5. versei alapján. Az igehirdetésben hallhattuk, hogy a tanítványokhoz hasonlóan sokszor megbotránkozunk mi magunk is Krisztusban, azaz elesünk hitünkben. Az utolsó vacsora után a tanítványokat erre előre figyelmeztette Krisztus, hiszen meg van írva: „*Megverem a pásztort, és elszélednek a nyáj juhait.*” Ugyanakkor tudjuk, a Jó pásztor vezeti az övéit. Ez a reménységünk, Ő vezet bennünket életünkben, szolgálatunkban. Nőként, keresztyén nőként éljük az életünket, de nem egyedül járunk. Ő megy előttünk. Ha elesünk is, Ő segít fel.

Az istentisztelet után, a konferencia kezdetén nt. *Koncz Tibor*, a Nagyunsági Református Egyházmegye esperese köszöntötte az egybegyűlteket. A 46. zsoltár szavaival arra hívta fel figyelmünket, hogy sokszor hallhatunk energiaválságról, az energia fogyásáról, de nem szabad elfelednünk: Erős vár a mi Istenünk. Istentől kapott erő ez, amiből táplálkozunk. Ez az erő különleges minőségű és erejű a nőkben.

Esperes úr tolmácsolásában hallhattuk *Ravasz László* gondolatait, aki az athéni oszlopcsarnok timpanonjáról mondott egy történetet. Az épület nem állta ki az idők próbáját, összeomlott, de a timpanon állt. Közelebről nézve láthatjuk, hogy magát a timpanont női alakú szobrok tartják. Jól eső érzés volt hallani, hogy mi, nők, mennyire fontos szerepet is betölthetünk.

Ezt követően a nőszövetségek bemutatkozása, beszámolója következett. *Kunhegyes, Kisújszállás, Mezőtúr, Tiszafüred, Tiszaigar, Tiszaszentimre, Karcag, Törökszentmiklós* női köreinek életébe nyerhettünk betekintést a képek és előadások által.

A finom ebéd elfogyasztása után *Dr. Koncz-Vágási Katalin* Sarkad-Belvárosi lelkipásztor, az Országos Nőszövetség elnöke előadását hallgattuk meg. Az Élő Ige Éve kapcsán bibliai példákön keresztük mutatta be nekünk az Életingenlő nők szerepét a Szentírásból (közülük szabályerősítő kivételként egy férfi példáját is megismerhettük).

A záró áhítatot nt. *Koncz Tibor* esperes úr a Filippi levél 2. rész 1–8. versei alapján tartotta, melyben az 1849. október 6-i eseményekre is emlékeztünk. A hazaszeretet ma is aktuális, bár különleges, hogy az aradi vértanúk közül sokan nem magyar származásúak voltak. A vértanúk példamutatása iránymutató. Nem számít a különbözőség, ha a szeretet és az összetartozás erősebb.

Makai Józsefné és Égerné Tamás Annamária
Mezőtúr

A nézéshez szem kell, a látáshoz szempont

„Megfeledkezik-e csecsemőjéről az anya, nem könyörül-e méhe gyermekén? De ha ő meg is feledkeznék, én akkor sem feledkezem meg rólad!” (Ézs 49,15)

A Magyarországi Református Nőszövetség október 12-én tartotta meg a Zsindelyné Tüdős Klára-díj díjátadó ünnepségét, mely eseménynek a Budapest-Kálvin Téri Református Egyházközség temploma biztosított befogadó hajlékot.

A nevezett díj – a Magyarországi Református Nőszövetség 2010. február 20-án kelt határozata értelmében, azoknak a nőszövetségi tagoknak adományozható, „*akik munkájukkal jelentősen segítették a Református Nőszövetség céljainak elérését, a keresztyén hit és életvitel, az egyházi munka, a diakónia, a missziói munka, az evangéliumi szellemű közösség építése terén, akik legalább 10 éve tagjai a Református Nőszövetségnek.*” Ebben a díjban évente öt személy részesül (egyházkerületként egy-egy, illetve az elnökség javaslata alapján egy fő). A díjazottak oklevelet és emléklapokot kapnak, magára az ünnepélyes díjátadóra pedig minden év októberének második szombatján kerül sor.

2024-ben Tóth Edit (Győr, Dunántúl), Ábrám Klára (Miskolc, Tiszáninnen), Erdei Istvánné Csőke Mária nyugalmazott református lelkész (Nyírmeggyes, Tiszántúl), dr. Mezey Jánosné Zsednai Julianna, az országos elnökség jelöltje (Budapest-Kálvin Tér) és dr. Svébisné Juhász Márta, a Nőszövetség korábbi elnöke, jelenlegi elnökhelyettese (Kecskemét, Dunamellék) részesültek ebben a rangos kitüntetésben.

A névadó életrajzából: Zsindelyné Tüdős Klára asszony (1895 – 1980) azok közé tartozott, aki elképzeléseit meg is tudta valósítani. Nemcsak remek gyakorlati és üzleti érzékkel, de rendkívüli szociális érzékenységgel is megáldotta az Úr. Ravasz László református püspök kérésére, 1944-ben megszervezte az Országos Református Nőszövetséget, amelynek elnöke lett. A szövetség lapja, a Magyar Asszony is neki köszönhető. A

háború alatt több tucat embert bújtatott saját villájában. 1952-ben, férjével együtt kitelepítették: 12 évig Balatonlellén, házmesterként éltek. Istennek hála, tehetségét egy minutára sem hagyta paragon – olyan, a magyar múltban gyökerező, népművészetünkből szárba szökkenő csodás magyar viseleteket tervezett, amelyek napjainkban is új hajtást hoznak.

Megelőzte mindezt egy ünnepi konferencia, melynek köszöntőit nt. Szabó Ferenc, a Budapest-Kálvin Téri Református Egyházközség lelkipásztora és nt. dr. Koncz-Vágási Katalin, a Magyarországi Református Nőszövetség elnökhelyettese mondták. Tolmácsolva azon időt álló igeszakaszt is („Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz” /Zsid.13,8/) melyet e hajlékot építtető atyák leszármazottjai is köbe véstek anno (1930-ban, a centenárium jubileumának évében), s helyeztek ki jól látható helyre. Mindnyájunk biztatására, a Teremtő és Gondviselő, a Szentháromság egy örök, igaz Isten dicsőségét hirdelve.

A találkozóan elhangzó központi igeszakaszt (Ézs 49, 15–16) nt. Györky Szilvia, a Szlovákiai Református Keresztyén Nők Egyesületének elnökhelyettese tolmácsolta, az ugyancsak felvidéki Nagy Zsuzsanna (a Szlovákiai Református Keresztyén Nők Egyesülete Ungi egyházmegyei elnök, kutató) pedig gróf Andrássy Gyula és neje, Kendeffy Katinka, illetve Ferenc József és Erzsébet

királyné hiteles, illetve önnön akarataukon kívül is egybefonódó és a XIX. századi magyar történelmünket is lényegesen átformáló életrajzában bemutatására vállalkozott, Istentől adatott címmel.

S hallhattu(n)k egy harmadik felső-magyarországi vendég tanúságtételét is. Szabó Mirjamtól, a felvidéki Perbenyik községben 2004-ben alapított, az otthon nélkül maradt anyáknak és gyermekeinek segítséget nyújtó Jó Pásztor Háza Anyaotthon létrehívójának leányától. A folyamatosan épülni és megújulni képes intézményük (meg)létéről, működéséről, jövőbeni terveikről, célkitűzéseikről.

A szólásra emelkedők sorát Derencsényi Anna, a Budapest-Kálvin Téri Református Egyházközség Nőszövetségének elnökhelyettesének előadása zárta, aki vonatkozó kor- és kultúrtörténeti

motívumokkal alátámasztva mutatta be a konferencia házigazdájának templomát és gyülekezetét, illetve a bennünk zajló közösségi életet. A vizualitást erősítendő, egy - a Kálvin téri református templom liturgikus textiljeiből készült alkalmi kiállítást is megtekinthettek az egybegyűltek.

Mindezen szegmenseket pedig az orgona- és a gordonkamuzsika (Bódiss Tamás orgona-, illetve Karasszon Eszter gordonkaművész szolgálatával), az énekhang (a Kálvin Kórus és a gyülekezet által, Pálóczy Krisztina karvezető irányítása alatt), valamint az említettek ötvözete kötötte egybe az alkalomra választott zsoltárok és dicsérek tolmácsolásával. Elbocsájto áldást nt. Benke Kinga, a Magyarországi Református Nőszövetség elnökhelyettese mondott.

A találkozó és díjkiosztó szeretetvendégséggel zárult.

MARTINEK Imre

Koncz Zsolt: A református nő

Református nő – igen

A szavakat most ízlelgetem

Ahogy kimondom, nem idegen

Ott ülnek templomainkban szépen.

Milyen a református nő valójában?

Hogy tudjuk alakját leírni pontosan?

Nem könnyű képeket találni,

Nem is lehet ilyenbe zárni.

Talán olyan, ki süteményt süt szorgosan,

Csigát pödör, köt fon, hímez boldogan,

Ki terít, ha kell, vagy mosogat,

Kinek szeme meglátja a rongyosat.

Tudja, ki hiányzik, ki beteg,

Szíve a szolgálatért remeg.

Fáradhatatlanul teszi dolgát,

S örül, ha arcokon mosolyt lát,

Gyűjt, oszt, szortíroz lelkesen,
Szervez, vezet, igazgat figyelmesen.

Békére törekszik, vagy épp harcol,
De mindig a jó ügyért robotol.

Református nőket köszöntünk,

Kik kimagasodnak közülünk,

Kiktől mi is példát vehetünk,

Kiknek élete minta és tükör nekünk.

Ők is tudták, előttük mások,

Egyedül ők is csak magányos harcosok

S a református nők összefognak

Valódi szövetséget alkotnak.

Együtt szolgálnak közösségben,

S tényleg nagy erő van ebben.

Sebben szól az ének, ha közösen dalolják,

Könnyebb a szekér, ha többen húzzák.

A református nő Isten hálás szolgálója,

Krisztus anyaszentegyházának oszlopa.

Rendíthetetlen mégsem álló csillag,

Jelenléte mindig biztonságot ad.

Így köszöntsük hát ma őket,

A hű református nőket.

Közülük pedig mindazokat,

Kikről méltán mondunk szép szavakat.

Bizony nagy kincsek nekünk ők

Az igaz református nők.

Felnézünk ma mind rájuk,

Velük éljük, s tovább mondjuk:

EGYMÁS TERHÉT

HORDOZZÁTOK.

HALLOWEEN – MINDENSZENTEK, HALOTTAK NAPJA – REFORMÁCIÓ MIT IS ÜNNEPLÜNK PONTOSAN?

Mostanában elég gyakran felütik a fejüket a közösségi médiában olyan megjegyzések, mint: „Nálunk nincsen halloween! Nálunk mindenszentek van!” Vagy: „Nálunk nincs mindenszentek! Mi a reformációt ünnepeljük!” Persze, hogy ki, mit és hogyan ünnepel október utolsó, november első napjaiban, az mindenkinek a magánügye. Azonban illik tiszteletben tartani a másik vallási vagy kulturális szokásait, ezért nem árt tisztában lenni ezeknek az ünnepeknek az eredetével, jelentésével.

Mindenszentek vagy halottak napja?

Ha az elején akarjuk kezdeni, mármint történetileg, akkor Magyarországon, sőt egész Európában is a mindenszentek számít a hagyományosabb ünnepnek, hiszen ez kapcsolódik a római katolikus ünnepkörhöz, ahol a szentek tisztelete, ünnepnapjaik megtartása sok évszázados hagyomány. Ha megnézünk egy római katolikus naptárt, majd minden napra jut egy szent, akinek éppen az ünnepnapja van. A római katolikus szentek számát ezer és nyolcezer közé teszik. A pontos számot azért nehéz megadni, mert a kereszténység első századaiban elég szabadon adományozták a szent címet, például a vértanúk mindegyikét szentként tisztelték. Az azonban bizonyos, hogy csak Ferenc pápa 893 személyt avatott szentté.

Ráadásul a teológusok és a hívők jó része is azon a véleményen van, hogy a szentség nem a Vatikán döntésétől függ, és akik mennybe jutottak, azokat mind szentnek tekinthetjük. Az ő ünnepük a mindenszentek, tehát minden olyan emberé, aki üdvözült. Ünnepnapjuk november elsején van.

A keleti egyházban már 380-ban is megtartották ezt az ünnepet, a nyugati egyházban pedig 609-től emlékeznek meg a mennybe jutott szentekről. Magyarországon az ezeregyszáz évesektől szenteltek templomokat és apátságokat a mindenszenteknek, és több település nevében is felfedezhetjük ezt a szót. Gondoljunk csak a Csongrád-Csanád megyében fekvő Mindszentre, vagy a Veszprém megyei Mindszentkállára. Ma a római katolikus híveknek mindenszentek napján kötelező misén részt venniük.

A római katolikus ünnepkör szerint november második a halottak napja. Ekkor emlékezünk meg a halottainkról, ami azért is különösen fontos a

katolikus híveknek, mert hitük szerint nem jut mindenki azonnal a mennybe, hanem vannak, akik a tisztítótűzben várják a végső megtisztulást, amelyben a még élő rokonaik segítségükre lehetnek. A halottakért való imádkozással, gyászmise mondatásával, különböző felajánlásokkal, amelyek lelkiek és anyagiak egyaránt lehetnek, a rokonok segíthetik szerettük szenvedéseinek lerövidítését.

Halottak napján tehát minden eltávozottra emlékezünk, amely hagyomány minden nép kultúrájában benne van valamilyen formában. Magyarországon is számos néphagyomány kapcsolódott ehhez az ünnephez, amelyhez a halottakért való harangozáson, misén, esetleg körmeneten túl a halott „etetése” és „itatása” is hozzátartozott. Ez sokszor összekapcsolódott az alamizsna osztásával is, mert a halottnak szánt ételt és italt végezetül a szegények között osztották ki, akik gyakran az adomány fejében imádkoztak az elhalt lelkekért.

A sírok megtisztítása, feldíszítése és a gyertyagyújtás alig több mint százéves szokás hazánkban. Az ipari forradalommal kezdődött el az a folyamat, hogy a falvakból sokan vándoroltak munkát keresve a nagyvárosokba, így ritkábban tudták meglátogatni szeretteik sírját. Az esti körmentek gyertyáit helyezték el először a sírokon, hogy világítsanak a lelkeknek az ünnep vigíliáján, és ezt a hagyományt folytatjuk mi is mind a mai napig.

A reformáció ünnepe

A protestánsok nem ünneplik a mindenszenteket, és bár megemlékeznek halottaikról, sokan gyertyát sem gyújtanak, hanem a reformációt ünneplik október 31-én. Nem véletlen, hogy a reformáció ünnepe éppen erre a napra esik, mint ahogy az sem véletlen, hogy Luther Márton Ágoston-rendi szerzetes 1517-ben éppen ezen a napon tűzte ki a wittenbergi várkapolna kapujára 95 tételét.

Luther mélyen hívő ember volt, sokat szenvedett a bűnei miatt, még Rómába is elzarándokolt, hogy feloldozást nyerjen, de úgy érezte, minden emberi cselekedet hiábavaló. Gyötrődéseit megosztotta lelki gondozójával is, aki nagyon bölcsen azt javasolta neki, hogyha kétségei vannak, akkor a legjobb, ha Isten szavában, a Bibliában keresi a választ.

Luther hosszas Biblia-tanulmányozásai közben szembesült azzal, hogy a bűnöket egyedül Isten bocsáthatja meg, és semmi emberi jócselekedet nem „számítható be” az üdvözülés érdekében. A

döntés Isten kegyelmén múlik, tehát se a papok, de még a pápa sem adhat feloldozást, hanem csak egyedül Isten. Főként nem jár semmilyen spirituális előny a búcsúcédulák megvásárlásával, ami a középkorban az egyházban jókora üzletnek számított, mert azt hirdették, hogy egy kis pénz fejében bárki lerövidítheti szerettei szenvedését a tisztítótűzben.

Luther nem akart új egyházat létrehozni, hanem a célja az volt, hogy a római katolikus egyházat visszavegye Isten igazságához, megreformálja. Innen a vallási mozgalom neve. Mivel a hangja nem jutott el a prominensekhez, végső elkeseredésében választotta azt a megoldást, hogy a tételeit kifüggesztette a wittenbergi vártemplom kapujára.

Igazság szerint ez egy igen jó médiahúzás volt, ráadásul kiváló időzítéssel. A tizenhatodik században a hírközlés nehézkesen működött, ám egy-egy ünnepnapra, búcsúra sok százan és ezren látogattak el a templomokba. A mindenszentek ünnepe miatt tömegek keresték fel a wittenbergi vártemplomot is, és olvasták el Luther tételeit. Ráadásul Wittenberg egyetemi város volt, a diákok azonnal felkapták a fejüket Luther szavaira. Még aznap elkezdtek sokszorosítani Luther tételeit, amelyek azután a reformációhoz vezettek.

A protestáns felekezetek megalakulása mind a reformációra vezethető vissza, amelynek alapja a 95 tétel volt. Európában, így hazánkban is, igen gyorsan szétterjedtek a reformáció tanai, amit a könyvnyomtatás elterjedése is elősegített. Magyarországon már az 1520-as évek elején megjelentek az „újhitű” prédikátorok, hiszen magyar diákok már az 1521–1522-es tanévben tanultak Wittenbergben. Ennek a több mint hétszáz éves hagyománynak a tiszteletére tartják a protestánsok október 31-én a reformáció ünnepét.

Halloween

A halloween nálunk valóban nem hagyományos ünnep, nagyjából a múlt század kilencvenes éveiben kezdett megjelenni hazánkban. A halloween egy régi angolszász ünnep, amit október 31-én tartanak. Eredete vitatott, de valószínűleg a kelta időkre, pontosabban a samhain ünnepre vezethető vissza, amely október 31-én, sötétedés után kezdődött, és a következő nap reggeléig tartott. Ez az ünnep jelentette a betakarítási munkák végét és a téli pihenő időszak kezdetét.

A kelta hagyományok szerint ezen az éjszakán a természetfeletti lények és a halottak is szabadon járnak-kelnek az emberek világában, és könnyen

beköltöznek a testükbe. Ezt elkerülendő bújtak félelmetes maskarákba és világították ki a házaikat töklámpásokkal.

A halloween a tizenkilencedik században vált divatossá Amerikában, ahol a mi farsangunkhoz hasonló ünnepé vált. A gyerekek ijesztő álarcokat és jelmezeket vesznek fel, házról házra járnak, és *Trick or treat!* – „Csokit vagy csalunk!” felkiáltással gyűjtik be az édességet azoktól, akik ajtót nyitnak nekik.

Magyarországon leginkább a töklámpás készítése terjedt el, illetve jócskán rendeznek jelmezes halloweeni bulikat is mind a gyerekeknek, mind a felnőtteknek. Ám az édességkéregetős házról házra járás nem tudott meggyökeresedni hazánkban.

Miklya Luzsányi Mónika
wmn.hu

Az Ökumenikus Teremtésvédelmi Nap Rajzpályázatának Díjazottjai

Alsós korcsoport:

1. Soós Edit (3. osztály)
2. Kondacs Petra (3. osztály)
3. Berényi Tamás (3. osztály)
4. Mihácsi Hanna (3. osztály)
5. Csonka Hanna (3. osztály)
6. Juhász Dorina (3. osztály)

Felső korcsoport:

1. Szilágyi Bianka (8. osztály)
2. Góczy Kiara (8. osztály)
3. Varga Attila (8. osztály)
4. Nagy Romina (8. osztály)
5. Horváth Romina (5. osztály)
6. Matus Bianka (7. osztály)

Szeretettel gratulálunk!

Négyszázötven éve született Szenczi Molnár Albert

A magyar reformátusság napjainkig az ő zoltároskönyvét használja Los Angelesből Melbourne-ig, vasárnaponként az ő átköltéseit éneklük a gyülekezetek. Példátlan, hogy zoltárai a magyar vallási életet és a magyar irodalmat ennnyire áthatják 1607-től egészen a jelenkorig!

Szenczi Molnár Albert a reformáció hazai történetének és a humanista protestáns polgári irodalom jelentős alakja: református lelkész, nyelvtudós, filozófus, zoltárköltő, egyházi író, műfordító volt. A XVII. században rendkívül sokat tett a magyar tudományos és irodalmi életért. Fő célja az volt, hogy a protestantizmus szellemi közkincsét közvetítse a magyar reformátusoknak, a magyarság szellemi színvonalát fölemelje a nyugati példaképek rangjára, ugyanakkor a nyugati népeknek bemutassa a magyar nyelv és szellem teljesítményeit. Legfontosabb műveiként szótárát, nyelvtanát és zoltárfordításait tartjuk számon. – *Imre Mihály debreceni irodalomtörténész, reformációkutató.*

Szenczi Molnár Albert 1574. augusztus 30-án a Pozsony környéki kis mezővárosban, Szencen született. Szülővárosában kezdte tanulmányait, majd Győrben, Göncön és Debrecenben tanult. Göncön Károli Gáspár környezetében tanúja lehetett a Vizsolyi Biblia fordításának és kinyomtatásának. 1590-ben németországi tanulmányútra indult, ezzel kezdetét vette több évtizedes vándorélete. Először Wittenbergbe, majd Heidelbergbe ment. Tanulmányait később Strasbourgban folytatta, de mint kálvinistát elűldözték. 1596-ban bejárta Svájcot, végiglátogatta a kálvinista városokat, és három hónapos utazást tett Itáliában. 1599-ben rövid időre hazalátogatott, de visszatért Németországba. 1603-ban fél év alatt elkészítette latin–magyar és magyar–latin szótárát, amelyet Rudolf császárnak ajánlott. 1607-ben látott napvilágot zoltároskönyve, amely a mai napig meghatározza a protestáns gyülekezeti éneklést.

Barátainak közvetítésével elnyerte Móríc hesseni fejedelem támogatását, és Marburgba költözött. Itt előbb Károli Gáspár bibliafordítását dolgozta át. Szenczi 1604-ben írta latin nyelvű magyar grammatikáját, amelyet 1611-ben újból kiadott görög szójegyzékkel bővítve. Ez az első teljes, mondattant is tartalmazó magyar nyelvtan.

1611-ben megházasodott, feleségül vette Kunigunda Ferinariát (Wildpräter), Oppenheimbe költözött, és a Biblia második, függelékekkel bővített kiadásán dolgozott. Jelentős irodalom- és tudományszervező tevékenységet is folytatott.

Munkáinak visszhangja támadt Magyarországon is, és többen igyekeztek őt hazatérésre bírni. Lelkészi hivatalt vállalt a Dunántúlon és Komáromban, majd Erdélybe utazott Bethlen Gáborhoz, végül visszament Németországba. Úgy vélte, magyar kulturális-irodalmi misszióját csak német földön tudja megvalósítani. 1624-ben elkészítette Kálvin fő teológiai művének, az Institutióknak a fordítását.

1624-ben Bethlen Gábor meghívására végleg hazatért Magyarországra. Egy ideig Kassán élt, feltehetőleg tanárként, majd 1629-ben Bethlen Kolozsvárra rendelte. Művelődéspolitikai és diplomáciai kérdésekben vette igénybe szolgálatait. Bethlen halála után, élete utolsó kolozsvári éveiben elszigetelődött és elszegényedett, bár külföldi kollégái továbbra is számontartották.

1634 januárjában, hatvanéves korában pestisben halt meg Kolozsváron. Nyughelye a Házsongárdi temetőben van.

reformatus.hu

ADVENT 2024

Kedves Testvérek!

2024. december 1. napján újra megnyílik Gyülekezetünk Adventi Naptára. Folytatjuk a tavalyi évben újtáira indított kezdeményezésünket, ahol is minden nap egy-egy gyülekezeti tagunk, intézményi munkatársunk nyitja meg szívének és családjának adventi várakozásának egy-egy pillanatát. Legyenek ezek a képek, idézetek és az Isten Igéje segítségünkre, hogy *növekedjünk a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében (2Péter 3,18).*

Adj időt Istennek!

Dolgozz, tanulj rendesen!

Vedd észre, amiért hálás lehetsz!

Egy hibádat tedd jóvá!

!Naponta egy jó tett!

Tedd ünneppé az együtt töltött időt!

Gyerekol dal

Luther Márton (1483–1546), a reformáció elindítója fogalmazta meg legfőbb állítását: csak Isten adhat üdvösséget az embernek. Gondolatait pontokba szedte és 1517. október 31-én ezt a 95 tételből álló fogalmazványát kisézte a wittenbergi vártemplom kapujára. Azóta minden év október 31. a reformáció ünnepe a protestáns egyházakban.

Luther Márton

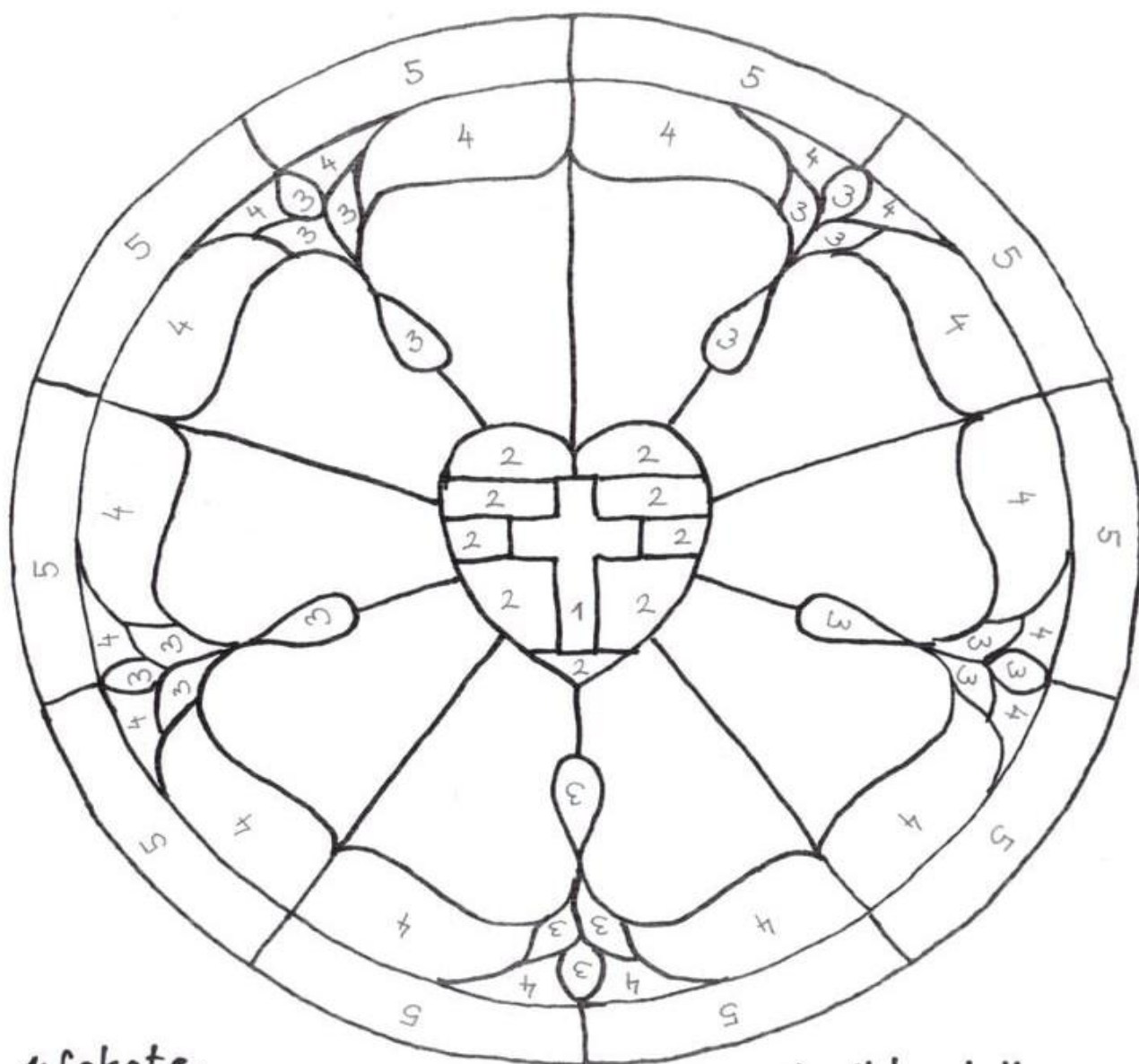
Útkeresés

El tudod juttatni a 95 tételt Gutenberg mester nyomdájába?

A **Luther-rózs**a az evangélikus egyház jelképe, eredetileg Luther Márton személyes jele volt. Egy történet szerint felesége, Bóra Katalin hímezte neki meglepetésként. Vitáirait, okmányait és leveleit Luther ezzel hitelesítette. Az eredeti rózsza valamivel egyszerűbb volt a mai Luther-rózsánál, egy ötszirmú rózsza közepén szív volt látható, abban egy kereszt, és köriratként: VIVIT (latinul: él, Krisztus feltámadására utalva). A ma is ismert változat ennek az alapján készült 1530-ban.

„Kinek szívében Krisztus keresztje,
Annak tövisék közt is rózsás lesz élete,
Reá kéklőn mosolyog az ég,
És Krisztus szeretete aranyozza be életét.”
„Rózsákon jár Krisztus híve,
Ha keresztet hordoz szíve.”
„Teljes az öröme a szívnek a kereszt által.”

1: fekete
2: piros
3: zöld

4: világoskék
5: arany-sárga
üres : fehér

Gyülekezeti Krónika

A keresztség sákramentumában részesült:

Farkas Erik Lajos és Mohácsi Melissza fia: **Erik**

Felnőtt keresztség és konfirmációi fogadalom:

Farkas Erik Lajos

Mohácsi Melissza

Andrási-Berndt Enikő

Raffai Richárd József

Házasságkötésükre kérték Isten áldását:

Komlósi Ádám és Sontra Boglárka

Isten vigyázza életüket!

Gyülekezetünkben elhunyt és eltemetett:

Kölös Imre 104 évet élt testvérünk – Sarkad, Kossuth u. 9. sz. alatti lakos. Vigasztaló ige: Zsoltárok 90,1–4.12.17: „Uram, te voltál hajlékunk nemzedékről nemzedékre. Mielőtt hegyek születtek, mielőtt a föld és a világ létrejött, öröktől fogva mindörökké vagy te, ó, Isten! A balandót visszatéríted a porba, és ezt mondod: Térjete vissza, emberek! Mert ezer esztendő előtted annyi, mint a tegnapi nap, amely elmúlt, mint egy őrváltásnyi idő éjjel... Taníts úgy számolni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk! ... Legyen velünk Istenünknek, az Úrnak jóindulata! Kezeink munkáját tedd maradandóvá, kezeink munkáját tedd maradandóvá!”

A Mindenható Isten enyhítse a gyászolók fájdalmát!

ÖRÖKÉLET VASÁRNAPJA

2024. NOVEMBER 24.

Megemlékezünk azokról a szeretteinkről,
akik a mögöttünk lévő évben mentek el
a minden élők útján

Vasárnapi gyertyagyújtások

2024. dec. 1.; 8.; 15. és 22.
de. 10 óra

„Mindenki úgy adjon, ahogyan előre
el döntötte szívében, ne kedvetlenül
vagy kényszerűségből, mert
a jókedvű adakozót szereti az Isten.”
(2Korinthus 9,7)

Kedves Testvéreink!

A Magyarországi Református Egyházban mindenki egyháztagnak számít, akit a református egyház szertartása szerint megkereszteltek, valamint az a nagykorú keresztyén, aki magát reformátusnak vallja. Az egyháztagság ténylegesen akkor valósul meg, amikor valaki valamely konkrét gyülekezethez (egyházközséghez) csatlakozik, és annak tagjává lesz.

Teljes jogú egyháztag az, akit megkereszteltek, konfirmációi fogadalmat tett, a gyülekezet istentiszteletein és az úrvacsorai közösségben részt vesz, és gyülekezete fenntartásához hozzájárul. Az ilyen gyülekezeti tagnak nagykorúsága elérésétől kezdődően választó joga van és választható az egyházi vagy gyülekezeti választások alkalmával.

Az anyagyülekezetek önfenntartóak, sem az államtól sem a közegyháztól nem kapnak pénzt a működésükhöz. Az **egyházfenntartói járulék** befizetésével, személyes adományozással vagy átutalással, illetve a templomi perselyes adakozással járulhatunk hozzá gyülekezetünk fenntartásához.

Presbitériumunk az évi egyházfenntartás összegét *havi 1000 Ft-ban*, éves szinten *12.000 Ft* összegben határozta meg. Ez az összeg ajánlás, hiszen mindenkinek szíve és lehetősége szerint kell eldöntenie, mennyit áldoz gyülekezete működésére.

**Sarkad-Belvárosi Református
Egyházközség számlaszáma:**

**Uni Credit Bank Zrt.
10918001-00000056-5406000**

„Közeledjete az Istenhez és Ő közeledni fog hozzátok.” (Zakab 4,8)

Karácsonyi Istentiszteletek

Bűnbánati alkalom:

2024. dec. 23. du. 4 óra

Szenteste: 2024. december 24. du. 4 óra

Karácsony I. nap de. 10 óra

Ünnepi Úrvacsorás Istentisztelet

Újszalontán du. 14:30

Karácsony II. nap de. 10 óra

Ünnepi Istentisztelet

Óévi Hálaadó Istentisztelet és PPT vetítés

2024. december 31. du. 4 óra

Újévi Ünnepi Istentisztelet

2025. január 1. 10 óra

Adventi Kézműves Délután

2024. december 1. vasárnap

14:00

Klub Terem

Ajándékozzunk szeretetet!

A Magyar Református Szeretetszolgálat azoknak a gyermekeknek kíván örömet szerezni, akiknek karácsonykor semmi sem jutna.

Adventi Koncert

**Sarkad-Belvárosi Református
Templom**

**2024. december 8. vasárnap
15:00**

Kegye János

Pánsípművész

a Magyar Kultúra Lovagja

Adventi vásár

Szeretetvendégség

A belépés ingyenes

HAGYOMÁNYOS

ÉS ONLINE ALKALMAINK

Reggeli csendes percek: a hét minden napján –
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-Református-Egyházközség

Intézményi reggeli áhítat: szerda reggel 7:30

Imaközösség és Hétközi Bibliaióra a Gyülekezeti
teremben: szerda délután 4 óra

Vasárnapi Istentisztelet a Templomban: vasárnap
délelőtt 10 óra

Gyermek-istentisztelet: vasárnap de. 10 óra

Ífjúsági Bibliaióra: szombat du. 4 óra

Istentisztelet Újszalontán: hónap első vasárnap du.
14:30

Online Istentisztelet a Sarkad TV-vel közösen –
<https://www.facebook.com/tv.sarkad>
www.facebook.com/Sarkad-Belvárosi-reformátusEgyházközség

Nőszövetség: hónap első kedd du. 4 óra

Férfi kör: havonta egyszer, szerda du. 5 óra